

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН НА ЕМСС 2018-2021

ПРОЕКТЕН ФИШ 2017-2018

Проект: **Обществено доверие и имидж на правосъдието**

1) Кратко описание на темата/проблема:

Прозрачната, отговорна и всеобхватна съдебна система е една от предпоставките за правилното функциониране на върховенството на закона и правото на справедлив, навременен и ефективен съдебен процес от независим и безпристрастен съд, създаден със закон. ЕМСС е наясно с това, така че в своя Стратегически план за периода 2018-2021 г. ЕМСС отново (между другото) подчертава, че „*съветите на съдебната власт или подобни независими органи, за да поддържат върховенството на закона, трябва да направят всичко възможно, за да гарантират поддържането на отворена и прозрачна правосъдна система.*“¹ Отворената и прозрачна съдебна система е още една предпоставка за установяване и поддържане на общественото доверие в правосъдието, което е основен елемент на легитимността на съдебната власт.

ЕМСС отбелязва (според последните проучвания на общественото доверие, изготвени в контекста на Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2017 г.), че ниското общественото доверие в съдебната система все още е проблем, докато въздействието на медиите върху решенията на съдиите се увеличава и е голямо в повечето страни (според проучването от 2016 г. сред съдиите относно тяхната независимост).

Следователно ЕМСС е определила като една от стратегическите си цели за периода 2018-2021 г. да насърчава разбирането и зачитането на съдебната независимост. ЕМСС вярва, че проактивният (обучителен) подход на самата съдебна система е необходим в това отношение и ще бъде приоритетна тема за ЕМСС.

Горепосоченото убеди ЕМСС да идентифицира в работния си план за 2017/2018² необходимостта от проект, който да бъде продължение на работата, извършена от три предходни проектни екипи по темите за общественото доверие и съдебната власт и медиите (вж. повече в раздел 2.1).

ЕМСС изразява желание настоящият проект, наречен "Обществено доверие и имидж на правосъдието", да разгледа различните аспекти на общественото доверие и имиджа на правосъдието и да идентифицира средствата, които могат да бъдат използвани от

¹ Стратегически план на ЕМСС 2018-2021, стр.2:

https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Paris/encj_4_year_plan_2018_2021_adopted_ga_2017.pdf

² https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Paris/encj_work_plan_2017_2018.pdf

съдебните съвети и другите органи на съдебната власт за неговото повишаване. Работният план предлага следните дейности на проекта:

- Проучване на начините, по които може да се подобри имиджа на правосъдието и да се повлияе върху общественото доверие и изготвяне на общ план за действие, който да може да се използва от националните органи на съдебната власт;
- Насърчаване разработването на ключово послание за съветите въз основа на основните ценности (прозрачност, отчетност, ефективност / професионализъм / качество, почтеност, уважение към ползвателите на съдебни услуги);
- Набелязване и идентифициране на добрите практики при информационните дейности в рамките на съдебната система;
- Проучване на отношенията с медиите като цяло и актуализиране на доклада на ЕМСС от 2012 г. относно правосъдието, обществото и медиите, особено по отношение на ролята на съветите на съдебната власт.

2) Обща цел на проекта:

Проблемът за отношенията между съдебните системи и медиите, заедно с общественото доверие в правосъдието като необходима предпоставка за ефективното върховенство на закона, не е нов. Съдебните системи, представителите на юридическите професии и широката общественост / медиите (практически по целия свят) го обсъждат от известно време.³

Може да се каже, че обща тенденция в по-голямата част от заключенията (международни и национални) по този въпрос е, че съдебната власт трябва да поддържа добри, регулярни и открити контакти с медиите и обществеността, и че това е един от основните стълбове на общественото доверие в правосъдието.

Правосъдието, обществото и медиите също са тема от особен интерес за ЕМСС, тъй като всички европейски органи на съдебната власт са изправени пред сходни предизвикателства в тази област. Европейската съдебна власт е /е била критикувана, че не е прозрачна и че не е актуална и не е изолирана. В същото време, обаче, на съдебната власт ѝ липсва глас в обществения дебат, защото съществува/е съществувало убеждението, че съдебната власт трябва да комуникира единствено чрез своите решения. *Дали това все още е така, особено ако медиите дезинформират обществеността*, беше фокусът на Екипа по проекта на ЕМСС по въпросите на правосъдието, обществото и медиите - 2011/2012 г. Обществото има право да бъде точно информирано за функционирането на съдебната власт и за съдебната система.⁴

³ Някои статии от вестници и други интернет страници:

Прозрачност на съдебната власт и отговорност на медиите: <http://birn.eu.com/programmes/transparency-of-judiciary-and-responsibility-of-media/>

Официалната интернет страница на съдебната власт в Масачузетс – Комисия Съдебна власт – медиите: <http://www.mass.gov/courts/court-info/commissions-and-committees/judiciary-media-committee.html>

Съдебната власт и медиите в Нидерландия: <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/The-Judiciary-and-the-Media-in-the-Netherlands.pdf>

Взаимоотношения между съдебната власт и медиите: <http://lawcenter.birzeit.edu/lawcenter/en/2012-10-31-07-50-52/389-Relationship%20between%20Judiciary%20and%20Media%20>

Служебните взаимоотношения между съдиите и новинарските медиите от Джеймс Маклафлин: <https://www.rcfp.org/secret-justice-judicial-speech/working-relationship-between-judges-and-news-media>

Дискусионен документ от кръгла маса за върховни съдии на Образователния институт на Общността на нациите за „медиите и съдебната власт в демократичния процес“: <http://cjei.org/publications/kaiser.html>

The Express Tribune, Съдебната власт и медиите: <https://tribune.com.pk/story/472239/judiciary-and-media/>

Справедлив процес, съдебна власт и медиите: Необходимост от баланс, от A Gowri Nair & Saipooja, Училище за правни науки, CUSAT: <https://www.lawctopus.com/academike/fair-trial-judiciary-media-need-balance/>

Медиите и съдебна власт, Дасу Кришанамуурту: <http://www.thehoot.org/media-watch/law-and-policy/media-and-judiciary-2298>

⁴ Доклад на ЕМСС относно правосъдие, общество и медиите 2011-2012, стр. 2:

https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Dublin/encj_report_justice_society_media_def.pdf

Може да се каже, че въпросите за общественото доверие и нормалните отношения между съдебната система, обществото и медиите са един от политическите приоритети на ЕМСС, многократно декларирани в приетите препоръки, декларации и резолюции⁵.

Участниците в дебатите посочиха няколко аспекта, които биха могли да представляват заплахи в някои държави и които следва да бъдат взети предвид при разработване на комуникационни стратегии.

Като такива примери трябва да бъдат споменати:

- *ситуацията в Полша, при която въздействието на настоящата ситуация не е било отразено в реакциите на обществото поради факта, че съдиите са подчертали единствено проблема с независимостта, като не е било изпратено правилното послание, че накарняването на независимостта на съдебната власт ще има въздействие върху общественото доверие, качеството на правосъдието и, следователно, обществената сигурност като цяло;*

- *ситуация в Обединеното кралство, при която не са били предприети адекватна реакция или мярка, за намаляване на въздействието на статия в пресата, представяща няколко съдии с висока професионална репутация като врагове на обществото, тъй като са били свързани с политици в контекста на гласуването на Brexit;*

- *в Италия в продължение на повече от 25 години е имало атаки срещу независимостта на съдиите, не само поради липсата на познания у обществеността, но заради грешните послания, изпращани от политици, които винаги разполагат с повече инструменти за влияние върху общественото мнение.*

3) Резултати : (въздействие на проекта = какво ще бъде осъществено)

3.1 Доклад съдържащ:

- Общ преглед и анализ на основните развития в отношенията между съдебната власт и медиите и обществеността в държавите-членки;
- Представяне на добри практики; представяне на примери на комуникационни стратегии, ако има такива;
- Възможни препоръки за бъдещото участие на съдебната власт в разработването на комуникационни стратегии;
- Определяне на ролята на Съдебните съвети за подобряване на имиджа на правосъдието и предоставяне на информация на обществеността относно функционирането на съдебната система в демократичното общество.

Докладът по проекта може да бъде използван от националните органи на съдебната власт, съдебните съвети и други държавни власти при оценката на техните (не)съществуващи методи или системи за комуникация между съдебната власт в държавата и другите заинтересовани страни в обществото, включително и другите клонове на държавната власт, или при планиране на реформи / нови стратегии. Освен това докладът ще допринесе за по-доброто разбиране на комуникационните стратегии, приети от съветите.

3.2 Резултати от проекта:

Преки резултати: - да се разширят познанията за това какви действия да се предприемат за повишаване на общественото доверие и за подобряване представата за съдебната

⁵Препратки към предишни дейности на ЕМСС и други международни органи, свързани с тази тема могат да се намерят в приложение 1.

система (например: повишаване на осведомеността за значението на приемането на комуникационна стратегия в съветите за съдебната власт, значението на обучението на журналисти за функционирането на съдебната система за да могат да докладват обективно, значението на обучението на съдии и председатели на съдилищата за връзката между съдебната власт и медиите).

Дългосрочни резултати: - подобрен обществен имидж на съдебната власт,
- подобро разбиране на ролята на съдебната власт от страна на журналистите и обществото като цяло.

Идентифициране на добри практики по отношение на комуникацията с обществеността, медиите и т.н. / комуникационни политики / комуникационни стратегии;
Идентифициране на ключови съобщения, които да се изпращат на широката общественост.

3.3 Списъкът с документи включва:

- Проектен фиш,
- Въпросник,
- Национални доклади /отговори на въпросника,
- Протоколи от срещите,
- Окончателен доклад.

4) Граници на проекта: (= какво няма да бъде включено в резултатите = какво няма да бъде осъществено)

Проектът няма да разглежда различията в националните системи за комуникация на съдебната власт с медиите. *(дискусията в работната група изтъкна теми, като например, необходимостта да се установи кои са заинтересованите страни по отношение на комуникацията; различните методи на комуникация в зависимост от различните адресати на съобщенията / информацията)*

Проектът също така няма да предостави подробен анализ на съществуващите национални системи за комуникационни стратегии. *(дискусия в работната група)*

Проектът няма да оценява съответствието на националните съдебни системи с възможните препоръки, предложени от проектния екип.

5) Съгласуваност с други проекти или дейности осъществени от други организации:

Проектът ще разгледа различни предишни подходи към проблема за отношенията между съдебната власт и медиите/обществото (напр. Становищата на КСЕС – вижте приложение 1 или проектът на Латвия в тази област, който е публикуван на официалната уеб-страница на Съдебния съвет).

6) Рискове

- Преследване на прекомерно амбициозна цел в светлината на значителните различия между съдебните системи и съдебните култури, като по този начин не успява да установи набор от най-добри практики.
- Нежеланието на съветите на съдебната власт да приемат препоръките в контекста на проекта.
- Нежеланието на съдебните системи на ЕС да приемат заключенията на проекта.

- Недостатъчно финансиране, предоставено за изпълнение на препоръките.

7) Методология и очакван резултат (как ще бъде реализирана целта, външен принос / консултанти, данни са видимите резултати от проекта)

1. Събиране на релевантна информация чрез въпросник, адресиран до съветите на съдебната власт, представлявани в екипа по проекта, както и до други членове на ЕМСС и наблюдатели.

- Екипът на проекта ще обсъди и определи основните въпроси (цели) по отношение на връзките между съдебната власт и медиите и обществеността, с акцент върху ролята на съдебните съвети в това отношение.
- Ще изготви въпросник за събирането на необходимата информация.
- Въпросникът ще бъде разпространен сред членовете и наблюдателите на ЕМСС и ще бъде определен разумен срок за предоставяне на отговорите. Съветите и другите адресати ще бъдат поканени да комуникират с други органи на съдебната власт в дадена страна, за да осигурят качество на събраната информация.
- Екипът на проекта ще обсъди причините за ниското обществено доверие в съдебната система и ще ангажира външна експертиза.

1. Екипът на проекта ще анализира информацията, събрана от участниците. Също така ще проучи, обобщи и разгледа всякаква релевантна информация за предишни подходи към този въпрос.

2. След това екипът на проекта ще обсъди събраната информация в рамките на няколко срещи.

3. Чрез анализите и дискусиите ще изготви доклад за общите констатации и възможните препоръки и добри практики.

4. Накрая, екипът на проекта ще представи констатациите и препоръките, събрани в доклад на Общото събрание.

8) Организация на проекта: (кой какво прави, разпределение на работата, брой на срещите)

Координатори на проектния екип:

- Андреа Киш, член на Висшия съвет на магистратурата на Румъния;
- Дамир Контреч, член на Държавния съдебен съвет на Хърватия;
- Марко Новак, член на Съдебния съвет на Република Словения;

Секретари на проектния екип:

- Йоника Марфлак Тронтели - Главен секретар на Съдебния съвет на Република Словения (jonika.marflak-trontelj@sodisce.si)
- Флавиан Попа – началник отдел, Върховен съвет на магистратурата на Румъния (flavian.popa@csm1909.ro)
- Алина Барбулеску – дирекция „Европейски въпроси“, Международни отношения (alina.barbulescu@csm1909.ro)

Експерти:

Кадар Магор – Румъния
Барт Рийс - Нидерландия

9) График :

Поради важността на тази тема, предлагаме на екипа по проекта да работи по темата в продължение на две години.

Работата на екипа по проекта ще бъде развита по време на дискусиите на срещите, които са насрочени, както следва:

1. Начална среща - 5-6 октомври 2017 г. – гр. Вилнюс

- Представяне на фиша, обсъждане ангажирането на външен експерт и проект на въпросник - дискусия.
- След срещата актуализираните версии на въпросника и фиша ще бъдат подготвени и изпратени на участниците за коментари.
- Членовете на проекта ще имат една седмица за обратната връзка, така че окончателната версия вероятно ще бъде готова в средата на октомври.
- Националните доклади се изготвят и изпращат до координаторите до ноември.

1. Втора среща – 11-12 декември 2017 г., в гр. Брюксел.

- Национален доклад/ представяне на добри практики
- Дискусия
- Първоначални идеи за общите изводи и препоръки

2. Трета среща – 5-6 март 2018 г., в гр. Любляна.

- Представяне и обсъждане на националните доклади
- Други идеи за общите резултати и препоръки

3. Четвърта среща (при необходимост) – 16- 17 април 2018 г., в гр. Букурещ.

- Представяне и обсъждане на националните доклади
- Първоначални идеи за общите резултати и препоръки

4. Пета среща – само за координаторите на проекта – 7 май 2018 г., в гр. Загреб.

5. Заключителна работа и подготвяне на представянето на доклада по време на Общото събрание.

6. Общо събрание – 30 май – 1 юни 2018 г., гр. Лисабон.

- Представяне на възможните констатации, индикатори, стандарти и препоръки, събрани в доклад до Общото събрание.

В случай на необходимост, датите и/или местата могат да се променят от координаторите на проектния екип.

10) Комуникация в рамките на проекта и с Изпълнителния борд

Вътрешната комуникация между членовете на екипа по проекта ще се извършва директно въз основа на данните за контакт, посочени в списъка на членовете. Комуникацията с други членове и наблюдатели на ЕМСС ще бъде осъществена чрез секретариата на ЕМСС.

Протоколите от всяко заседание на екипа на проекта и доклад за напредъка на проекта ще бъдат предоставени на секретариата на ЕМСС. Датите и местата за провеждане на срещите на екипа по проекта ще бъдат предварително съобщени на секретариата на

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

1. Европейска мрежа на съдебните съвети

1.1 Доклад на ЕМСС за съдебната власт и медиите 2005-2006⁶

ЕМСС за първи път започна да се занимава с този въпрос през 2005-2006 г. по инициатива на холандски колеги. Работната група бе създадена, за да открие измеренията на отношенията между съдебната власт и медиите (наричана по-долу WGJM). WGJM **прие идеята, че предоставянето на активна информация на пресата е положителна "манипулация"** за запазване зачитането на съдебната власт, но стигна до заключението, че ситуацията във всяка държава се различава до такава степен, че разработването на европейски модел за организация на медийните отношения в съдебната система би било безполезно. Вместо модел WGJM видя много предимства **в списъка на добрите практики в областта на комуникациите и връзките с пресата.**

Между другото, WGJM изтъкна **два проблема**, които оказват отрицателно въздействие върху общественото доверие в съдебната власт:

1. Липсата на достатъчно познания на журналистите. Ето защо някои страни (Испания) стартираха програма за информирани на журналистите за съдебната власт; създадоха медийни кабинети в съда с опитни журналисти, които знаят точно как работят журналистите и каква информация им е необходима; стартираха програма "Предоставяне на информация за правосъдието", която се съсредоточава върху учениците и техните учители за предоставяне на информация за съдебната система.
2. Политици, които изразяват своето мнение по отделно съдебно дело на публично място, което е нарастващо явление, присъстващо в почти всички европейски страни.

Докладът накратко разглежда въпроса за **ролята на съдебните съвети** и други национални организации в отношенията между съдебната власт и медиите. Общата идея на участниците е, че тази роля на съдебните съвети трябва да бъде ограничена и основно да подкрепя отделните съдилища.

Резултати от проекта:

Въз основа на този доклад не бяха приети препоръки или минимални стандарти от проведеното след това Общо събрание (наричано по-долу "GA").

1.2 Резолюция от Букурещ относно прозрачността и достъпа до правосъдие, приета в Букурещ на 29 май 2009 г.⁷

Независимо от това, ЕМСС възприе идеята на WGJM, че предоставянето на активна информация на пресата е положително и посочи в своята резолюция от Букурещ относно прозрачността и достъпа до правосъдие през май 2009 г., че съветите на съдебната власт или подобни независими органи следва, при изпълнението на своите отговорности следва да предоставят достатъчно информация на обществеността и медиите, за да се гарантира точното възприемане на правораздаването.

⁶<https://www.ency.eu/images/stories/pdf/workinggroups/judiciaryandmedia20052006.pdf>

⁷https://www.ency.eu/images/stories/pdf/opinions/resolutionbucharest29may_final.pdf

1.3 Доклад на ЕМСС относно общественото доверие 2009-2010 г.⁸

Впоследствие, работна група за общественото доверие бе създадена през следващия период 2009-2010 г. (наричана по-нататък WGPC). Тя продължи работата на WGJM. В доклада си WGJM също така посочи, че за ефективен подход за справяне с този проблем първо трябва да се определи какво означава общественото доверие в съдебната власт или какви са аспектите на общественото доверие в съдебната власт.

Следователно, WGPC проведе проучване сред произволна национална представителна извадка от 1500 възрастни поляци на възраст между 18 и 75 години и **въз основа на това проучване идентифицира три различни аспекта на общественото доверие в съдебната власт**, които съставляват общото ниво на доверие в съдилищата и съдебната власт:

- Личното доверие е доверие в съдиите и другите представители на съдебната власт. Анализът на проучването показва, че този аспект на общественото доверие се основава на лични черти (характеристики, които се отнасят до външния вид, активността, поведението на лицето, дали лицето вдъхва респект, как се е държал спрямо другите при определени обстоятелства) на главните действащи лица, представляващи правосъдието, и културата на самия съдебен процес. Този аспект на доверие, дълбоко вкоренен в репутацията, изисква постоянно потвърждение.

- Процесуалното доверие е доверие в правните норми (съдебни процедури и приложими законови разпоредби), регламентиращи производството пред правораздавателните органи и начина на тяхното прилагане в ежедневието. Процесуалното доверие по отношение на съдилищата е вярата, че прилагането на съответните правни процедури е най-добрият начин за постигане на справедливи и обективни съдебни решения.

- Доверието в съдебна инстанция е доверие в различните видове съдилища. Анализът показва, че доверието в съдилищата и съдебната власт по отношение на силата на ефекта е повлияно от процесуално доверие (0.84), лично доверие (0.71) и доверие в съда (0.55).

WGPC също така **идентифицира някои фактори, които са важни за формирането на общественото доверие** в съдилищата и съдиите:

- опит на лицата, свързани със съдилищата;
- крайният ефект и удовлетворението от присъдата;
- спазване на принципите на процесуалната справедливост (т.е. прилагане на процедури от съдилищата и изпълнение на процесуални гаранции);
- "меки" компоненти на принципите на процесуалната справедливост, като външен вид / архитектура на съдебните сгради, обзавеждане на съдебните зали, поведение на съдиите в съдебната зала, взаимно уважение, показано от участниците в пред съда;
- Особено интересна изглежда е положителната връзка между религиозността на респондентите и нивото на доверие в правото и правосъдието.
- Тези заключения дадоха основание на WGPC да **формулира предложения за бъдещи действия на ЕМСС** в тази област:
- Докладът на WGPC предложи, съдебните власти и съдебните съвети да извършват

---

⁸<https://www.ency.eu/images/stories/pdf/workinggroups/publicconfidence20092010.pdf>

проучване на доверието в съдебната справедливост, което да бъде с цикличен характер (напр. веднъж на три години) и да се съсредоточи върху три вида доверие (процесуално, инстанционно и лично) във връзка с разбирането за процесуално правосъдие. Резултатите от този тип проучване биха били ценен инструмент за националните съвети на съдебната власт, тъй като биха представяли "критично огледало" за постоянна и надеждна проверка на имиджа и оценката на съдебната справедливост от една страна и биха позволили анализът на динамиката на трансформацията на мнения и нагласи, които от своя страна дават основание за формулирането на съответните стратегии, главно в рамките на политиката към медиите, както и на наличието на съдилища, от друга страна.

Такива проучвания следва (според доклада) да бъдат стандартизирани в цяла Европа, така че държавите на ЕС да оценяват и наблюдават общественото доверие по същия начин. Стандартизираната оценка на общественото доверие би могла да разкрие прилики и различия във възприятието за европейските съдилища, както и в съдебната система на всяка страна. Развитието на ефективна, ефикасна и надеждна съдебна система във всяка държава-членка на ЕС става все по-важно в светлината на усилията да се премине към силна Европа, а оттам и на нарастващата мобилност на гражданите и икономическата активност в ЕС. Поради гореспоменатата мобилност не само трябва да имаме доверие в собствената национална съдебна система. Също така възприятието за качеството на съдебната система в други държави-членки става все по-значимо. Освен това европейското право се развива, което насърчава задълбочаването на сътрудничеството между правосъдните системи в цяла Европа.

- Докладът на WGPC също предложи да бъдат приети / създадени мерки / инструменти за оценяване, наблюдение и запазване на взаимното доверие за различните заинтересовани страни:

- Първата група заинтересовани страни, които могат да бъдат идентифицирани, са **прокурорите и самите съдии**. От развитието на европейското законодателство и нормативната уредба (например европейска заповед за арест) нараства необходимостта от едновременно сътрудничество.

- Втората група заинтересовани страни са **частните предприятия**. Един основен критерий за предприятията за определяне нивото на техните инвестиции е възприеманата надеждност на съдебната система и ефективността и ефикасността на правораздаването в дадена страна. Ето защо тяхното мнение относно действителното функциониране на съдебната система и нейното развитие може да се използва като допълнителен източник на информация за разработване на действия за подобряване.

- Третата група заинтересовани страни са **европейските граждани**. В контекста на нарастващата мобилност, от една страна, и създаването и укрепването на пространство на ЕС на доверие и сигурност, от друга страна, информираността относно доверието на гражданите на ЕС в правосъдните системи на другите държави-членки (с изключение на техните собствени) е все по-необходимо.

- В резултат на това Докладът на WGPC също така предлага да се разработи Генерален план за оценка и мониторинг на общественото и взаимното доверие в съдебната система в ЕС и въз основа на това да се създаде работен екип / екип по проекта, който да наблюдава изпълнението му и да изготви доклад за борда и за Общото събрание с възможни предложения. В зависимост от реакцията и подкрепата на ЕС, екипът по проекта би могъл да създаде и платформа от университетски изследователи / експерти в рамките на ЕС за разработване на инструменти за оценка.

1.4 Доклад на EMCC за измерване на националното и транснационално

обществено доверие 2010-2011⁹

Екипът по проекта, отговарящ за националното и транснационалното обществено доверие (наричан по-нататък "РТМ"), продължи работата на горепосочените работни групи. Той изготви задълбочен и много практичен доклад с много полезни предложения за възможна по-нататъшна работа на ЕМСС в тази област.

РТМ работи върху четири различни инструмента, които биха могли да разширят познанията ни за нивото на публично и транснационално доверие в съдебните системи в целия Европейски съюз и биха могли да предложат по-релевантна база за сравняване на (общественото) мнение относно функционирането на тези съдебни системи между страните от ЕС. В това РТМ ползваше **съдействие от двама експерти** в областта на общественото доверие.

Първият инструмент:

- Въз основа на събирането на съществуващи проучвания за общественото доверие в националните съдебни системи РТМ разработи общ въпросник за мониторинг и оценка на доверието на гражданите в страната в съдилищата, за да се подобри валидността на сравненията при наблюдението на общественото доверие.
- Въпросникът беше разработен като минимален общ инструмент за оценка, който всеки членуващ съвет би могъл да допълни с други въпроси в собствените си проучвания.
- Идеята беше да се постави въпросник на уебсайта на ЕМСС, за да се достигне до гражданите на всички държави-членки. Всички съвети ще бъдат поканени да вземат активно участие в проучването и да гарантират, че въпросникът ще бъде включен в националните проучвания за общественото доверие, които все още се провеждат периодично в държавите-членки на ЕМСС.
- Идеята беше също така да се стартира профил във Facebook и / или Twitter по тази тема, за да се информират гражданите за интернет анкетата и те да могат да участват.

Вторият инструмент

- За да се съберат някои данни за доверието на гражданите във функционирането на други системи на страните от ЕС (транснационално доверие на гражданите), РТМ реши да вземе участие в проучване, което трябваше да бъде проведено от консорциума "Евро-Юстис" за доверието в правосъдието и да събере данни от проекта NECTAR "Евро-Юстис", насочен към разработване на политически отговори на нови форми на девиантно поведение (престъпни деяния), възникнали вследствие на технологичното развитие и повишената мобилност на населението в Европа.

Третият инструмент

- За да се проучи познаването от страна на съдиите и прокурорите на европейските закони и разпоредби и за да се определят трудностите, които те изпитват, когато са изправени пред тези закони и подзаконови нормативни актове, РТМ допринесе за разработването на въпросника за проучване, което е трябвало да бъде извършено от ERA (Академия за европейско право) в сътрудничество с Европейската мрежа за съдебно обучение (EMCO).
- Следователно редица въпроси, свързани с целите на РТМ, бяха включени във въпросника на ERA-EJTN.

---

⁹https://www.ency.eu/images/stories/pdf/workinggroups/final_report_public_confidence_2010_2011.pdf

Четвъртият инструмент

- За да се проучи възможността за оценка на националното и транснационалното доверие на частните предприятия в съдебните системи в целия Европейски съюз, РТМ извърши предварителни проучвания в три от участващите страни.
- Въз основа на това предварително проучване РТМ заключи, че доверието на предприятията във функционирането на съдебните системи в рамките на Европейския съюз може да бъде фактор за вземане на стратегически решения и би могло да бъде интересна тема за по-задълбочено проучване в бъдеще.

След това РТМ набеляза **последващите стъпки??** от четирите инструмента, създадени от проекта:

Общ въпросник:

- Интернет- анкетата стартира през септември 2011 г.
- Всички съвети и наблюдатели да бъдат поканени да участват в проучването.
- Събирането на данни трябва да се стимулира чрез връзки на интернет страницата на всеки участващ съвет и чрез няколко уебсайта на социалните мрежи.
- Интернет-анкетата ще продължи 6 месеца до март 2012 г. като тестова фаза. На следващото Общо събрание в Дъблин на 9 май 2012 г. получените данни от анкетата, ще бъдат анализирани, и ще бъде представен предварителен доклад.
- Да се убеди Европейската комисия да инвестира в създаването на стандартна оценка на общественото доверие.

Измерването на транснационалното доверие на гражданите:

- Ако предложението на FP7 не бъде прието, ЕМСС ще трябва да реши дали да проведе проучване за осъществимост на измерването на транснационалното доверие на гражданите в съдилищата в целия Европейски съюз.
- Ако предложението на консорциума Евро – Юстис бъде одобрено, проектът NECTAR може да бъде стартиран през септември 2011 г. Резултатите от този проект ще послужат като добър показател за ползата от оценяване на транснационалното доверие на гражданите.

Измерването на взаимното доверие на съдиите и прокурорите

- Да изчака резултатите от окончателния доклад на проучването ERA-EJTN. След това да обсъди полезността на по-нататъшните дейности в тази област.

Окончателният доклад на проучването ERA-EJTN 2011, поръчано от Европейския парламент, е публикувано на уебсайта ¹⁰. Докладът не анализира общественото доверие в правосъдието, нито взаимното доверие между съдиите и прокурорите в ЕС. Той дава общ поглед върху нивото на познаване на правото на ЕС, което съдиите и прокурорите имат; анализира формите на съдебно обучение в държавите-членки на ЕС и дава някои препоръки.

- Проучването показва, че мнозинството от съдиите (не са имали) нямат добри познания по право на ЕС¹¹ и че съдиите и прокурорите (не са се занимавали) не се

¹⁰ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/453198/IPOL-JURI_ET\(2011\)453198_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/453198/IPOL-JURI_ET(2011)453198_EN.pdf)

¹¹ Стр. 113 от Доклада

занимават редовно¹² с въпроси на правото на ЕС, въпреки че броят на делата, които включват право на ЕС се увеличава всяка година.¹³

- По-голямата част от респондентите също така изразиха мнение, че не получават подкрепа при откриването или разбирането на приложимото право на ЕС и следователно намират достъпните програми за обучение за полезни.¹⁴

Измерването на националното и транснационалното доверие на частните предприятия:

- Както беше посочено по-горе, ЕМСС ще трябва да реши дали да продължи тази дейност.

Резултати от интернет анкетата и въпросника

Според информацията, предоставена от офиса на ЕМСС, времето за изпитване не дава значими резултати. Не беше направен анализ на резултатите относно получените отговори. Не бе постигнато споразумение с Европейската комисия относно финансирането на по-нататъшни дейности на ЕМСС в тази област. Всичко това доведе до заключението, че проектът за измерване на общественото доверие не е продължил. Също така не бяха приети препоръки или минимални стандарти на следващото Общо събрание въз основа на този доклад.

Това обаче не означава, че ЕМСС се е дистанцирала от този въпрос.

1.5 Доклад на ЕМСС относно правосъдието, обществото и медиите за периода 2011-2012 г.¹⁵

През 2011 г. ЕМСС започна проект, който имаше за цел да проучи най-добрите практики за това как съдебната власт би могла да се ангажира по-добре с обществото и как медиите биха могли да бъдат използвани за постигането на тази цел.

Екипът по проекта "Правосъдие, общество и медии" (наричан по-нататък РТJSM) се фокусира върху четири теми:

1. Говорители от името на съдебната власт: съдии за връзка с пресата и съветници по комуникациите;
2. Аудиовизуални записи в съда и използването на социални медии;
3. Публикуване на съдебни решения в интернет;
4. Насоки за пресата;
5. Проактивен подход към медиите от страна на съдебната власт.

- РТJSM направи преглед на съществуващите практики в съдебната система и излезе с широк набор от най-добри практики и изготви набор от **препоръки, приети от Общото събрание в Дъблин през 2012 г.**

Основните препоръки от доклада на ЕМСС за правосъдието, обществото и медиите включват:

---

¹² Стр. 115 от Доклада

¹³ Стр. 116 от Доклада

¹⁴ Стр. 117 от Доклада

¹⁵ https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Dublin/encj_report_justice_society_media_def.pdf

- въвеждане на фигурата на съдебните говорители / съдии за връзка с пресата;
- разработване на насоки за използването на аудио и видеозапис в съдилищата;
- да има ясни насоки за използване на смартфони и други комуникационни устройства;
- разработване на стратегия за използване на всяка социална медия;
- създаване на уебсайт с информация за професионалисти, пресата и широката общественост и свободно достъпна база данни на съдебните решения;
- регламентиране на отношенията между съдебната власт и медиите чрез указания за пресата, те трябва да посочват какво медиите могат да очакват от служителите в съдилищата и как съдилищата трябва да се справят с нуждите на медиите преди, по време на и след съдебното заседание;
- разработването на проактивен медиен подход, насочен към отделни съдебни дела, както и към цялата съдебна система.

1.6 Декларацията от Рим по повод на 10-та годишнина на ЕМСС, приета в Рим, 11-13 юни 2014 г.¹⁶

Декларацията на ЕМСС от Рим потвърди, че насърчаването на общественото доверие в правосъдните системи в Европа остава един от приоритетите на ЕМСС и в бъдеще.

1.7 Парижката декларация за устойчиво правосъдие, приета в Париж, на 9 юни 2017 г.¹⁷

В своята Парижка декларация, ЕМСС отново подчерта, че е от съществено значение да има правилно и информирано разбиране за съответните роли и отговорности на всеки от клоновете на държавното управление и необходимостта те да работят заедно по ефективен и взаимно уважителен начин във всяка една демократична държава. Следователно, съдебните власти трябва да предприемат действия, за да гарантират, че широката общественост разбира същественото значение на правосъдието за демокрацията и благосъстоянието и просперитета на държавата. Това може да бъде постигнато чрез **образователни и комуникационни инициативи**. Съдебните системи следва също да приемат и **фокусирани комуникационни стратегии**, за да се ангажират проактивно с медиите и обществеността.

1.8 Други разсъждения по въпроса за общественото доверие, изразени посредством дейностите на ЕМСС

Докладът на ЕМСС за Стандартите VI: Несъдебни членове в съдебното управление 2015/2016¹⁸

В доклада се каза, наред с друго: „В отговор на тези въпроси стигнахме до заключението, че общественото доверие се засилва, когато съдиите се назначават, повишават и се отчитат пред органи, които поне отчасти отразяват гледните точки на обществото, в което работят, предоставяйки външна перспектива за това, кое е подходящо.“

Доклад за съдебната етика 2008-2009¹⁹ и Доклад за съдебната етика 2009-2010²⁰

¹⁶https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Rome/encj_rome_declaration_adopted.pdf

¹⁷https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Paris/encj_paris_declaration_adopted_ga.pdf

¹⁸https://www.encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/encj_standards_vi_2015_2016_adopted_ga_warsaw.docx.pdf

¹⁹<https://www.encj.eu/images/stories/pdf/ethics/encjreportjudicialethics20082009.pdf>

- Утвърждаването на принципите на професионално поведение на съдиите укрепва общественото доверие и позволява по-добро разбиране на ролята на съдията в обществото.
- Необходимо е усърдие, за да се постигне и укрепне общественото доверие в правосъдието.
- Информацията за функционирането на правосъдието и присъствието на обществеността в съдебните производства допринася за тяхното социално приемане. Равният достъп на лицата, участващи на страната на обвинението или защитата по граждански и наказателни производства, насърчава прозрачността и повишава общественото доверие.

Доклад за съдебната реформа в Европа 2011-2012²¹

Важно е реформите да не се основават само на финансови съображения, а на по-дългосрочни фактори. С цел ефективна реформа и развитие, всяко предложение трябва да има изложени и обосновани общи и конкретни цели. Целите на реформите в съдебните системи и съдебната власт трябва да се основават на стабилни принципи, които като цяло ще подобрят качеството на правораздаването за гражданите и трябва да включват такива аспекти като:

- подобряване на качеството на достъпа до правосъдие;
- увеличаване на общественото доверие в съдебната система;
- подобряване на имиджа на съдебната система;
- осигуряване на ефективна система, която не компрометира качеството на правосъдието и достъпа до правосъдие.

Доклад на ЕМСС за минимални съдебни стандарти V: Дисциплинарни производства и отговорност на съдиите 2014-2015²²

Работата на екипа по проекта се съсредоточава върху предложението за необходимост от съответни стандарти и показатели в областта на дисциплинарната отговорност на съдиите, тъй като подходящото поведение на съдиите в професионалната им дейност (или дори в някои аспекти на личния им живот) може да се разглежда от обществото като съществена за доверието в съдилищата и може да окаже влияние върху общественото доверие в съдебната власт и съдебната система като цяло.

2. Съвет на Европа

Темата за отношенията между съдебната власт, медиите и обществото също е разгледана по няколко начина в рамките на органите на Съвета на Европа.

2.1 Консултативен съвет на европейските съдии (КЕСС) и Консултативен съвет на европейските прокурори (КЕСП)

Консултативният съвет на европейските съдии (КЕСС) прие няколко становища по темата за отношенията между съдебната власт, медиите и обществото.

Най-значимото становище, което директно адресира тази тема е **Становище № 7 (2005)**

²⁰ <https://www.encj.eu/images/stories/pdf/ethics/judicialethicsdeontologiefinal.pdf>

²¹ https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Dublin/encj_report_judicial_reform_def.pdf

²² https://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Hague/encj_report_minimum_standards_v_adopted_ga_june_2015.pdf

относно "Правосъдие и общество".²³ Становището се фокусира върху четири цели (1) Връзки на съдилищата с обществеността; (2) Връзки на съдилищата с участниците в съдебните процедури; (3) връзки на съдилищата с медиите; (4) Достъпност, опростяване и яснота на езика, използван от съдя при процедурите и решенията.

В това становище КСЕС подчертава, наред с друго:

- Гражданите трябва да получават подходяща информация за организацията на обществените органи и условията, при които се създават законите. Нещо повече, също толкова важно е гражданите да знаят как работят съдебните институции.
- Важността на създаването на преки връзки между съдилищата и обществеността като цяло е голямо; Самите съдилища трябва да бъдат признати като агенция, която да въвежда програми, целящи да подобрят разбирането и доверието на обществеността в правораздавателната система.
- На съдиите трябва да бъде дадена възможността да получат специфично обучение в сферата на общуването с обществеността;
- Следва да бъде предоставено адекватно финансиране за дейности, които разясняват и осигуряват прозрачност на дейността на съдебната система и принципите на правосъдие в обществеността чрез самата съдебна система, в съответствие с принципите, посочени в Становище No 2 (2001).
- Първият начин за повишаване на достъпността на съдебните институции е въвеждането на обща мерки за информиране на обществеността за дейността на съдилищата:
  - образователната дейност на съдилищата и необходимостта от организиране на посещения за ученици и студенти или всяка друга група с интерес към дейността на съдилищата;
  - участие в общи рамкови програми, организирани от други държавни институции (министерства на правосъдието и образованието, университети и др.).
- Възможни директни инициативи на съдилищата с обществеността (напр. програми за осведомяване), които не зависят от дейността на медиите и / или действия, за които отговарят други институции. Бяха разгледани и препоръчани следните мерки:
  - Създаване в съдилищата на гишета за прием на граждани и предоставяне на информация;
  - Разпространяване на печатни материали, откриване на интернет страници, за които отговарят съдилищата;
  - Организиране от съдилищата на календар за образователни форуми
  - и/или редовни срещи, открити за посещение за граждани, обществени организации, лица, отговорни за изготвянето на политики, студенти ("програми за популяризиране").
- Представата на обществеността за правосъдната система се влияе не само от медиите, но до голяма степен се оформя и от впечатленията на гражданите, които участват в съдебни дела като страни, съдебни заседатели или свидетели. За да се насърчи по-доброто разбиране за ролята на съдебната система, е необходимо усилие, което да гарантира доколкото е възможно, че представата на обществеността за правосъдната система е точна и отразява усилията, полагани от съдиите и съдебните служители за спечелване на уважението и доверието в способността на съдилищата да изпълняват тази функция. КСЕС подкрепя всички стъпки, целящи укрепването на общественото възприятие за независимостта на съдиите и способстване за правилното правораздаване. Тези инициативи може да включват:

---

²³[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE\(2005\)OP7&Sector=secDGHL&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3&direct=true](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE(2005)OP7&Sector=secDGHL&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3&direct=true)

- програми за обучение за недискриминация и равнопоставеност, организирано от съдилищата за съдии и съдебни служители (в допълнение към подобни програми, организирани от адвокати или за адвокати);
- съдебни помещения с дизайн, който помага да се избегне впечатлението за неравнопоставеност пред съда;
- процедури, които протичат така, че да се избегнат неволните оскърбления и да се улесни участието на всички засегнати страни в съдебния процес.

Да бъде въведен ефективен механизъм, който би могъл да бъде под формата на независим орган, който да се занимава с проблеми, причинени от медийното отразяване на съдебно дело, или трудности, с които се е сблъскал журналист при изпълнение на задачата си да информира обществото, да се изготвят общи препоръки, целящи да се предотврати повторното възникване на наблюдаваните проблеми. Необходимо е също така да се насърчи създаването на служби за прием на граждани и предоставяне на информация в съдилищата под надзора на съдиите, за да се помогне на медиите да разберат по-добре работата на правосъдната система чрез предоставяне на медиите на резюмета на съдебните решения; предоставяне на медиите на фактическа информация за съдебните решения; връзки с медиите, отнасящи се до дела, които представляват особен интерес за обществото; предоставяне на фактическо изясняване или коригиране по отношение на дела, отразени в медиите.

- Когато отделен съдия или даден съд бива предизвикан или атакуван от медиите по повод, свързан с правораздаването, КСЕС счита, че имайки предвид задължението на съдиите да бъдат въздържани, съответният съдия трябва да се въздържа от реакции по същите канали. Имайки предвид факта, че съдилищата могат да коригират погрешна информация, разпространена в пресата, КСЕС смята за желателно националните съдебни системи да могат да се възползват от подкрепата на лица или на институция (напр. висш съдебен съвет или сдружения на съдиите), които са в състояние и готовност да реагират бързо и ефективно на тези предизвикателства;
- Желателни са достъпността, простотата и яснотата на езика, използван от съдилищата;
- Съдебният език трябва да бъде стегнат и понятен, да избягва, ако не са необходими, латински или други формулировки, които са трудноразбираеми за широката публика.
- Мотивите към съдебните решения винаги трябва да бъдат точни и пълни, макар че по процедурни въпроси може да е уместно да се дадат опростени мотиви, като съдиите могат да посочат мотивите си устно, а не писмено, в случаите, когато това е допустимо.
- Да се осигури достъп поне до решенията на върховните съдилища и до някои важни съдебни решения – безплатно по интернет и срещу заплащане само на цената на отпечатването, ако се предоставят на хартия; при разпространяването на съдебни решения обаче трябва да се вземат подходящи мерки, за да се защитят заинтересованите страни, особено страните по делото и свидетелите.

Становището подчертава неколккратно ролята на съдебните съвети, или сходни органи:

- Самите съдилища трябва да бъдат признати като подходяща агенция, която да въвежда програми, целящи да подобрят разбирането и доверието на обществото в правораздавателната система. Успоредно с това, координирането на различните местни инициативи, както и популяризирането на национални "програми за популяризиране", следва да се предостави на Съвета на съдебната власт, който с помощта на специалисти може да предостави и по-сложна информация.
- КСЕС също така посочи ролята на независим орган, който би могъл да бъде Съветът на съдебната власт или някоя от неговите комисии, ако е необходимо с участието на медийни специалисти, в справянето с проблеми, причинени от медийно отразяване на съдебни дела, или трудности, с които се сблъскват журналистите при осъществяването на

тяхната работа.

- И накрая, КСЕС - разглеждайки въпроса за съдиите или съдилищата, предизвикани или атакувани от медиите, или от политически или социални лица чрез медиите - смята, че съдията или съдът следва да се въздържа да реагират по същите канали, но Съветът за съдебната власт, или съдебният орган, трябва да могат и да бъдат готови да реагират своевременно и ефективно на такива предизвикателства или атаки, когато е подходящо.

Подобен документ е приет от Консултативния съвет на европейските прокурори (КСЕП) – **Становище № 8 (2013) за отношенията между прокурорите и медиите.**²⁴

Ролята на съдебните съвети в защитата на имиджа на правосъдието е по-нататък дефинирана в **Становище № 10 (2007) относно „Съветът на съдебната власт в служба на обществото“**²⁵:

- Съветът на съдебната власт трябва да има правото не само да излага публично своите виждания, но също така и да предприема всички необходими действия пред обществото, политическите власти и, в зависимост от случая, съдилищата, за да защити репутацията на съдебната институция и/или нейните членове.
- Съветът на съдебната власт може да бъде също така и подходящият орган, който да има по-голяма роля за подобряването и защитата на имиджа на правосъдието, тъй като изпълнението на такава функция често изисква установяването на баланс между противоречащите си свободи на отделните хора, социалните и политически дейци и медиите, от една страна, и публичния интерес в една независима и ефективно функционираща система на правосъдие, от друга страна.
- В тази връзка, Съветът на съдебната власт може да разглежда също и жалби на граждани, ползващи услугите на съда. КСЕС счита, че Съветът на съдебната власт може да изпълнява тази функция като използва необходимата помощ от страна на професионалисти, тъй като неговият персонал в тази област не трябва да бъде ограничен до адвокати, а трябва да включва журналисти, социолози, статистици, и т.н.

В **Становище № 12 (2009) и Становище № 4 (2009) за отношенията между съдиите и прокурорите в демократичното общество КСЕС и КСЕП**²⁶ едновременно подчертават още веднъж:

- Разбирането на обществото за качеството на правосъдието сериозно се влияе от съобщенията в медиите за това как работи правосъдната система. Публичността също така допринася за постигането на справедлив процес.
- Разпространето на вниманието на обществото и медиите върху наказателните и гражданските процеси води до все по-голяма нужда от предоставяне на медиите на обективна информация както от съда, така и от прокуратурата.
- Медиите, както съдиите и прокурорите, следва да зачитат основните принципи като презумпцията за невинност и правото на справедлив процес, правото на личен живот на съответните лица, необходимостта да се избягва нарушаването на принципа, че съдиите и прокурорите, работещи по дадено дело, трябва да са безпристрастни и да изглеждат безпристрастни.
- Добри професионални умения, високи етични стандарти и твърдо въздържане от преждевременни коментари по дела, които са във фазата на разследване.
- Служителите за връзка с медиите, например служители предоставящи

²⁴[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCPE\(2013\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCPE(2013)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true)

²⁵<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=1221839&direct=true>

²⁶[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE\(2009\)OP12&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE(2009)OP12&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true)

информация на обществеността или екип от съдии и прокурори, които са специално подготвени за контакт с медиите, биха могли да помогнат на медиите да дават точна информация за дейността и решенията на съда, както и да подпомагат съдиите и прокурорите.

- Съдиите и прокурорите трябва да уважават взаимно специфичната роля на другия в съдебната система.

В Становище № 16 (2013) за отношенията между съдии и адвокати²⁷ КСЕС подчертава значимостта на развиването на диалог и обмен между съдии и адвокати на институционално ниво (както национално, така и международно) в областта на техните взаимоотношения, като винаги се вземат предвид етичните принципи както на адвокатите, така и на съдиите. Подобен диалог трябва да улеснява взаимното разбиране и ролята на всяка от страните, при спазване на независимостта на съдиите и адвокатите.

В Становище № 18 (2015) относно "Положението на съдебната власт и отношението ѝ с останалите власти в държавата в модерната демокрация"²⁸ КСЕС посочи, че:

- Що се отнася до отношенията между трите държавни власти, съдиите, както всички останали граждани, имат право да участват в обществения дебат при условие, че това е съвместимо с поддържането на тяхната независимост и безпристрастност.

- Всички анализи и критики от една власт на държавата към другите власти следва да се предприемат в условия на взаимно уважение

- Съдебната власт трябва да е наясно, че съществуват граници на съдебната и правната намеса във връзка с политическите решения, които трябва да бъдат взети от законодателната и изпълнителната власт. Следователно всички съдилища в рамките на съдебната власт трябва да се погрижат да не излизат извън легитимната област за упражняване на съдебната власт.

КСЕС в **Становище № 19 (2016) за ролята на председателите на съдилищата**²⁹ също подчертава ролята на председателите на съдилищата при поддържането и развиването на отношенията с други органи и институции и с широката общественост.

- При това председателите на съдилищата трябва да продължат да защитават винаги независимостта и безпристрастността на съдиите и на съда като цяло.

- В отношенията си с медиите, председателите на съдилища трябва да имат предвид интереса на обществото да бъде информирано, като същевременно отчита надлежно презумпцията за невинност, правото на справедлив съдебен процес и правото на зачитане на личния и семейния живот на всички лица, участващи в производството, както и за запазване на поверителността на обсъжданията.

2.2 Европейска комисия за ефективност на правосъдието (СЕРЕЈ)

Интересен е фактът, че СЕРЕЈ също разработи наръчник за провеждане на изследвания на удовлетвореността сред ползвателите на съдилищата. Последната версия на този документ бе приета на пленарно заседание през декември 2016 г. и е публикувана на уебсайта на СЕРЕЈ (Наръчник за провеждане на проучвания за удовлетвореността,

---

²⁷[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE\(2013\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE(2013)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true)

²⁸[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE\(2015\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE(2015)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true)

²⁹[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE\(2016\)2&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CCJE(2016)2&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true)

насочени към ползвателите на съдилища в държавите членки на Съвета на Европа.³⁰

Наръчникът е предназначен за централни съдебни органи и отделни съдилища, които желаят да разработят проучвания за удовлетвореността на потребителите. В документа СЕРЕЈ подчертава, че проучванията на удовлетвореността са ключов елемент на политиките, насочени към въвеждането на култура на качеството. Вземането под внимание на удовлетвореността на обществеността отразява понятието за справедливост, насочено повече към потребителите на услугата, отколкото към вътрешното представяне на съдебната система.

В документа са представени и два модела на въпросник за съдии и адвокати.

2.3 Европейски съд по правата на човека (ЕСПЧ)

Авторитетът и безпристрастността на съдебната система са едни от основанията, изброени в член 10, параграф 2 на Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), които могат да оправдаят ограничаване на свободата на изразяване. Въз основа на това ЕКПЧ постановява по няколко дела, че авторитетът и безпристрастността на съдебната власт са в обществен интерес от голямо значение и че когато те действително са застрашени, може да има основание да се ограничи свободата на изразяване.³¹

Някои решения по дела на ЕСПЧ:

По делото **Sunday Times v. the United Kingdom** (1979) ЕСПЧ посочва важноста на откритостта по отношение на съдилищата: *Общопризнат е фактът, че съдилищата не могат да работят във вакуум. Макар че те са форум за уреждане на спорове, това не означава, че не може да има предварително обсъждане на спорове другаде, било то в специализирани списания, в общата преса или сред широката общественост. Освен това макар средствата за масово осведомяване да не превишават границите, налагани в интерес на доброто правораздаване, те трябва да предоставят информация и идеи по въпроси, които идват пред съдилищата, както и в други области от обществен интерес. Не само медиите имат задачата да предават такава информация и идеи: обществеността също има право да ги получава.*

По делото **De Haes and Gijssels v. Belgium** (1997) Съдът признава, че представителите на съдебната власт трябва да се ползват с общественото доверие, като заявява: *Съдилищата - гарантите на правосъдието, чиято роля е основна в държава, основана на върховенството на закона - трябва да се ползват от общественото доверие. Поради това те трябва да бъдат защитени от разрушителни атаки, които са неоснователни, особено с оглед на факта, че съдиите са задължени да бъдат дискретни, което ги ограничава да отговорят на критиките.*

По делото **Skalka v. Poland** жалбоподателят оспорва присъдата си за обида на съдебната власт, след като е написал пренебрежително писмо за съдиите в районен съд. Съдът постановява, че защитата на доброто правораздаване е достатъчно важна, за да оправдае ограничения на свободата на изразяване, но в случая наложеното наказание лишаване от свобода е непропорционално: нападите срещу правомощията на съдебната власт са

³⁰ [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CEPEJ\(2016\)15&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CEPEJ(2016)15&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true)

³¹ Тоби Мендел, Център за право и демокрация, Наръчник за тълкуването и значението на член 10 от Европейската конвенция за правата на човека: <https://rm.coe.int/16806f5bb3>

извършени в контекста на вътрешен обмен на писма, за който обществеността не е била информирана и, освен това, това е първият случай, в който жалбоподателят е превишил границите на допустимата критика.³²

По делото **Kyprianou case** Съдът разгледа молба от адвокат, който е получил присъда лишаване от свобода за обида на съда. Той твърди, че членове на съдебния състав, пред които провеждал кръстосан разпит, са разговаряли помежду си и си предавали един на друг бележки (*ravasakia* - термин, който може да означава, между другото, "любовно писмо" или "кратко писмено съобщение обикновено с неприятно съдържание"). Съдът констатира, че коментарите на жалбоподателя, макар и неприлични, са ограничени до начина, по който съдиите провеждат делото. Наложена санкция е непропорционално строга по отношение на преследваните цели и може да има "възпиращ ефект" върху адвокатите в подобни ситуации. Големата камера на Съда заключава, че е налице нарушение на член 10.

По делото **Hurter v. Switzerland** (вж. също **Morice v. France**) Съдът обяви за недопустима молба за налагане на глоба, наложена на адвокат, за това, че в хода на производството е заявил, че апелативен съд е извършил престъпления. Съдът отново посочи, че адвокатите имат централно място в правораздаването като посредници между обществеността и съдилищата. Ето защо е основателно да се очаква те да участват в доброто правораздаване и да поддържат общественото доверие в съдебната система. В конкретния случай, сериозността и общия характер на обвиненията са трудно съвместими с тази роля. Наказанието, без да е прекомерно строго, бе преценено като необходимо за поддържане на авторитета и безпристрастността на съдебната власт.

По делото **Böhm v. Germany** (виж също **A. v. Finland**) Съдът се произнася по жалба във връзка със счетоводител, осъден за клеветата на съдия. След като установи, че задълженията на жалбоподателя спрямо съда са били сравними с тези на адвокат, Съдът реши, че предвид оскърбителния тон на коментарите си и сериозността на обвиненията срещу съдията, той не е изпълнил задължението си да допринесе за доброто правораздаване. По този начин той по този начин той е прехвърлил границите на допустимата критика при конкретните обстоятелства по случая.

Решението по дело **Pinto Coelho v. Portugal** се отнася до неразрешено излъчване на доклад, съдържащ аудио откъси от запис на съдебно заседание. При излъчването гласовете на тримата заседаващи съдии и на свидетелите са били дигитално модифицирани. Тези откъси бяха последвани от коментари на жалбоподателя журналист, специализиран в съдебни дела, който посочва съдебна грешка. Жалбоподателят е осъден за нарушение на законовата забрана за излъчване на аудиозаписи на заседания без разрешението на съда и е осъден да плати глоба. Съдът взе предвид решението на върховните съдилища на държавите-членки на Съвета на Европа да реагират енергично на вредния натиск, който медиите могат да окажат на граждани, които са страни по делото, и обвиняеми лица, и който накърнява презумпцията за невинност. Независимо от това редица фактори променят баланса в полза на установяването на нарушение на член 10 от Конвенцията: (i) Процесът вече е свършил, когато докладът е бил излъчен. (ii) Заседанието е било публично и никое от заинтересованите лица не е използвало средствата за правна защита, с които разполагат, за нарушаване на правото им да бъдат изслушани. На първо място основната задача на Съда бе да се гарантира спазването на това право. (iii) Освен това гласовете на участниците в съдебното заседание са били

---

³²Свободата на изразяване в европейската съдебна практика по отношение на чл. 10 Европейската конвенция за правата на човека, стр. 122-126: [http://www.echr.coe.int/LibraryDocs/DG2/HRFILES/DG2-EN-HRFILES-18\(2007\).pdf](http://www.echr.coe.int/LibraryDocs/DG2/HRFILES/DG2-EN-HRFILES-18(2007).pdf)

модифицирани, за да не бъдат разпознати.

Приложение 2

Алтернативи на комуникационна стратегия за Съдебните съвети

	БАВНА Спонтанен имидж “Юридическа коректност в комуникацията, но незабелязани“ <i>“Legal in communication, yet un-noticed”</i>	СРЕДНА Изграден имидж “Всеки трябва да може да наблюдава дейността на Съдебните съвети”	ИНТЕНЗИВНА Имидж „Push-type“ “Всеки трябва да е информиран как работим и какви решения взимаме”	ИНТЕНЗИВНА Имидж „Pull-type“ “Нека въведем теми и да образуваме общественото мнение“
Първична целева група	Представявани/подчинени институции	Представявани/подчинени институции Съдебни институции в страната Специализирани масмедии Образователни институции	Представявани/подчинени институции Съдебни институции в страната Образователни институции Министерства и други държавни институции Специализирани масмедии Масмедииите с положителна нагласа и отношение	Представявани/подчинени институции Съдебни институции в страната Образователни институции Министерства и други публични институции Специализирани масмедии Масмедии с положителна нагласа и отношение Масмедии с критично отношение
Вторична целева група	Масмедииите като цяло (тези, които се интересуват)	Общи средства за масово осведомяване: държавни и частни медии	Общи средства за масово осведомяване, широк достъп Специализирани професионални организации от ЕС	Общи платформи от обществения живот Специализирани европейски/неевропейски професионални организации
Представително ниво	Нередовни изяви Представяване от президент, заместник-председатели, говорител	Периодични, предварително обявени изяви Представяване от председател, заместник-	Периодични, предварително обявени изяви Изяви в ситуации от общ интерес	Периодични изяви и такива от общ интерес Изяви, създадени от Съвета с цел въвеждане на тема в обществения дневен

		председатели, говорител Изяви на членовете на Съдебните съвети в страната и в регионалните медии	Представяване от председател, заместник- председатели, говорител Представяване от всички членове в страната и в регионалните медии	ред Общественият дискурс е фокусиран върху теми Представяване от председател, заместник- председатели, говорител Представяване от всички членове съгласно предварително зададена програма
Комуникационни канални	Собствен уеб-сайт: архив за описания, прессъобщения, решения Прессъобщения: - редовни доклади - редовни решения - решения, взети в критични / видими ситуации Масови медийни изяви в случаи на обществен интерес или в случай на конфликти	Онлайн: собствен уеб-сайт, Facebook/документи, новини Прессъобщения: уеб, FB, медийна листа Медии: изяви на представители / изявления, предавания	Онлайн: собствена уеб- страница, Facebook / документи, новини, събития Прессъобщения: уеб, FB, медийна листа Медии: изяви на представители и членове / изявления, предавания Масмедии: високо ниво на отзивчивост към запитванията Изяви в специализирани събития Собствени професионални събития: конференции, посещения	Онлайн: собствена уеб- страница, Facebook / документи, новини, събития Прессъобщения: уеб, FB, медийна листа Медии: изяви на представители и членове / изявления, предавания Масмедии: п- висока отзивчивост към запитванията, дизайн / предложение за нови теми Медии: собствени предавания, фокусиране върху теми Изяви в специализирани събития Собствени професионални събития: конференции, посещения, обучителни сесии Участие в специализирани

				събития Собствени професионални събития: конференции, посещения, обучителни сесии Участие в международни събития Организиране на едно престижно международно събитие на всеки 2 години
Послания	Единично съобщение, не повече от три - разкриване на всеки контакт - например: мисия, задачи, предоставени услуги	Специфични, добре структурирани съобщения, 1-2 съобщения повторени за всеки външен вид Конкретни, професионални съобщения, без тълкувания и емоционални елементи Елементи на лична идентичност: отговорност, отзивчивост и т.н.	Списък с популяризираните послания, тяхното по-нататъшно развитие Бърза реакция на атаки или комуникационни кризи Конкретни послания, обяснения	Структуриране и разпространяване на съобщения съобразно дневния ред "Списък на темите": проблеми, решения за интервенции и ситуации, които трябва да се избягват Конкретни, послания, които формират мнения и създават идентичност / послания, дефиниращи професионална принадлежност
Област на въздействие	Можем да бъдем идентифицирани от: - правни институции и юристи - партньорски институции	Можем да бъдем идентифицирани от: - професионални органи - специализирани медии	Можем да бъдем идентифицирани от: - общи медии - други публични институции	Можем да бъдем идентифицирани от: - широката общественост - международни организации
Обучение	Вътрешен семинар за комуникация и ангажименти	Обучение на представители в дебати и конкретни изяви в медиите Обучение на членовете за	Обучение на представители в дебати и конкретни изяви в медиите Обучение на членовете за	Включване и обучение на партньорски институции Професионални организации, обучителни

		разпространението на съобщения	кризисни ситуации (организационни и имидж)	сесии за представители на медиите Обучителни сесии за студенти по право и млади професионалисти
Създаден имидж и асоциации	Изображението е контекстно базирано: - решения, доклади (обичайна дейност) - случаи, които включват Съдебния съвет Изображение, свързано с друга институция, без символи	Създаден е собствен професионален образ (собствена позиция и послания) Създават се и се прилагат собствени визуални идентичности и PR наръчник Уеб-страницата, FB, информационните материали и седалището са основните носители на визуална идентичност	Имиджът, посланията и визуалната идентичност са представени и популяризирани Вторичните канали и медийните изяви представят един общ имидж, независимо от темата Вторичните канали стават носители на посланието и на визуалната идентичност	Ролята, позицията и функционирането на съдебните съвети стават добре известни на широката общественост Имиджът и дейността на съдебните съвети допринасят за имиджа на румънската съдебна система Създаването на мнение може да бъде свързано със самата институция Ще се излъчват послания, базирани на визия, теми от чужбина
Ресурси и цели	Преструктуриране и актуализиране на собствена уеб-страница Говорител: медийни изяви, PR и комуникационен служител	Уеб-страницата става прозрачна и достъпна информационна платформа Уеб-страницата отговаря на разпоредбите относно комуникацията на публичните институции (вж. Проучването) Говорител: координиране на съобщенията, проектиран публичен образ и медийни изяви	Уеб-страницата се счита за източник на информация Говорител: редовни медийни изяви, обучение на членовете за участие в подобни изяви Служител „Комуникация“: организиране на собствени събития "Наръчник за действия при кризисни ситуации": процедури за избягване /	Собствена уеб-страница (табло за съобщения), FB и т.н. са модерирани по отношение на изразените дискусии и мнения Осъществяване на безпрепятствена комуникация чрез използване на собствени и непреки канали Стабилни професионални отношения с медиите

		Служител в областта на комуникацията: актуална уеб страница и FB, презентационни материали	управление на различни кризисни ситуации	<p>Говорител: обучение за изяви в чужбина, модерирани на табла за съобщения</p> <p>Служител „Комуникации“ 1: изготвя информационни материали, поддържа медийния архив</p> <p>Служител „Комуникации“ 2: организира собствени събития, присъства по време на посещения</p>
--	--	--	--	--